

Informatívny rámcový obsah vzdelávacieho programu „Kurz pre pracovníka dlhodobej sociálno – zdravotnej starostlivosti“ v rozsahu minimálne 400 hodín

Vzdelávací program „Kurz pre pracovníka dlhodobej sociálno – zdravotnej starostlivosti“ je potrebné absolvovať na účely plnenia kvalifikačných predpokladov na pracovnú pozíciu pracovníka dlhodobej starostlivosti v súlade s § 84 ods. 23 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“)

Kvalifikačné predpoklady pre záujemkyňu/záujemcu, ktorá/ktorý chce absolvovať vzdelávací program „Kurz pre pracovníka dlhodobej sociálno – zdravotnej starostlivosti“

- Úplne stredné vzdelanie

Profil absolventa vzdelávacieho programu „Kurz pre pracovníka dlhodobej sociálno – zdravotnej starostlivosti“

Absolvent vzdelávacieho programu je kvalifikovaný pre prácu pracovníka v dlhodobej starostlivosti a to získaním teoretických vedomostí, praktických zručností a absolvovaním praxe v zariadeniach sociálnych služieb podmienených odkázanosťou (zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb, zariadenia opatrovateľskej služby, špecializované zariadenia) a v útulkoch, ak sa v útulku poskytuje aj zdravotná starostlivosť v rozsahu ošetrovateľských výkonov, v zdravotníckych zariadeniach (domov ošetrovateľskej starostlivosti a hospic) a v domácom prostredí prijímateľa sociálnej služby, za predpokladu, že s tým fyzická osoba súhlasí. Po absolvovaní vzdelávacieho programu je pripravený, na základe získanej odbornej spôsobilosti, vykonávať úkony v súlade s prílohou č. 7 zákona o sociálnych službách a to buď **samostatne**, na **základe indikácie** lekára, sestry, pôrodnej asistentky alebo **spolupracovať** pri výkonoch s lekárom, sestrou, pôrodnou asistentkou alebo praktickou sestrou – asistentom. Vykonávaním týchto výkonov, ide o prepojenie sociálnej a zdravotnej starostlivosti.

Absolvent ďalej :

- ✓ Dokáže na základe získaných vedomostí zodpovedne pristupovať k prijímateľovi sociálnej služby a zabezpečiť základnú starostlivosť (napr. hygiena, stravovanie, spánok, socializácia) s prihliadnutím na špecifiká jednotlivých ochorení a vek prijímateľa sociálnej služby, a to s cieľom eliminovať riziká ohrozenia jeho života a zdravia.
- ✓ Dokáže zvoliť správny postup pri zabezpečovaní bio – psycho – sociálno – spirituálnych potrieb klienta, zabezpečuje bezpečné prostredie a ochranu intimity klienta pri poskytovaní starostlivosti napr. pri hygienickej starostlivosti, pri podávaní stravy, pri vyprázdňovaní, dokáže zabezpečiť hygienu prostredia v súlade s hygienicko – epidemiologickým režimom,
- ✓ Dokáže zmysluplne komunikovať s klientom, s rodinou, komunitou, spolupracovníkmi, chápe požiadavky a na základe toho efektívne vyhodnocovať informácie, a v prípade potreby ich reprodukovat' zodpovednej osobe, podieľa sa na tvorbe individuálneho plánu a prispievať informáciami, ktoré získal od rodiny, klienta, komunity,

- ✓ Dokáže zabezpečiť vybrané úkony súvisiace s dodržiavaním liečebného režimu (príprava a aplikácie liekov per os, do oka, ucha, nosa, konečníka, subkutánnych injekcií, polohovanie, kontrola hladiny cukru v krvi prostredníctvom glukomeru, podávanie stravy per os, perkutánou endoskopickou gastrostomickou sondou, nasogastrickou sondou, ovláda zásady podávania stravy inou, ako perorálnou cestou, výber liekov viazaných na lekársky predpis, zabezpečenie transportu biologického materiálu na vyšetrenie, likvidáciu infekčného materiálu v súlade so zásadami, spolupracuje pri procese vstupného hygienického u klienta, dokáže vykonať kardiopulmonálnu resuscitáciu, vrátane externého defibrilátora, zabezpečiť starostlivosť o mŕtve telo v súlade s etickými princípmi)
- ✓ Dokáže efektívne spolupracovať s ostatnými pracovníkmi v rámci poskytovania komplexnej starostlivosti o klienta, pracovať s dostupnou dokumentáciou, podieľať sa na ochrane zdravia a na prevencii ochorení

Vzdelávací program „Kurz pre pracovníka dlhodobej sociálno – zdravotnej starostlivosti“ sa delí na tri časti:

1.časť – **teoretická** (môže byť realizovaná prezenčnou formou alebo kombinovanou formou – prezenčná a dištančná). Pri kombinovanej forme musí byť zachovaný pomer 70% prezenčne a 30 % dištančne z celkového počtu hodín v teoretickej časti) – **minimálny počet hodín je 200**

2. časť – **praktická** – prezenčná forma – **minimálny počet hodín je 60**

3. časť – **prax** v zariadeniach sociálnych služieb podmienených odkázanosťou alebo v útulku, v zdravotníckych zariadeniach alebo v domácnosti občanov, ktorým sa poskytuje opatrovateľská služba a to so súhlasom tejto fyzickej osoby, Tieto fyzické osoby sú odkázané na poskytovanie výkonov v súlade s prílohou č. 7 zákona o sociálnych službách – prezenčná forma – **minimálny počet hodín je 140**

► **Teoretická časť** (nižšie uvedené vzdelávacie okruhy, či už v teoretickej alebo praktickej časti sú iba informatívne, každý žiadateľ vzdelávacieho programu si ich prispôsobuje na účely svojho vzdelávacieho programu. Je potrebné v rámci vzdelávacieho programu sa venovať minimálne tým okruhom, ktoré sú uvedené v rámci)

Pracovník dlhodobej starostlivosti – vymedzenie pojmu, ukotvenie v legislatíve, splnenie kvalifikačných predpokladov v súlade so zákonom o sociálnych službách, základné vymedzenie pojmu, charakteristika a náplň práce, osobnostné predpoklady, zásady bezpečnosti a prevencie úrazov, vymedzenie kompetencií podľa prílohy č. 7 zákona o sociálnych službách

Anatómia a fyziológia ľudského tela – činnosť jednotlivých orgánov, fyziológia a patológia jednotlivých orgánových systémov

Zdravie, choroba, prevencia, dezinfekcia, sterilizácia - prostredia a pomôcok – zabezpečenie hygieny prostredia v súlade s hygienicko – epidemiologickým režimom, dezinfekcia prostredia, pomôcok, kontrola prístrojov a pomôcok na ktoré je pracovník zaškolený, uskladnenie pomôcok, príprava na použitie, predchádzanie nákaze vírusovými a bakteriálnymi pôvodcami, prevencia chorôb, dezinfekcia, sterilizácia

Komunikácia – základné vymedzenie pojmu, rozdelenie komunikácie – verbálna, neverbálna, devalvácia, evalvácia, asertívne techniky a spôsoby správania sa pracovníka dlhodobej starostlivosti voči prijímateľom, kolegom, okoliu, základy deeskalačných techník,

dodržiavanie etických princípov pri práci, kľúčový pracovník v sociálnych službách – vymedzenie pojmu, ukotvenie v systéme pri poskytovaní sociálnych služieb

Základy psychohygieny – starostlivosť o duševné zdravie, stres a zvládanie stresových situácií, aktivity pomáhajúce dodržiavať duševnú rovnováhu, chyby pri starostlivosti o duševné zdravie prevencia vyhorenia, budovanie pozitívnych medziľudských vzťahov.

Starostlivosť o osobu v jednotlivých vývinových obdobiach – špecifiká v jednotlivých vekových obdobiach – **detský vek** – vývojové etapy a socializácia dieťaťa (novorodenec, dojča, batola, predškolský vek, školský vek) – vývin kognitívnych funkcií, telesný a motorický vývin - špecifiká v jednotlivých obdobiach, význam hry, spánok, zásady správnej výživy v jednotkových obdobiach, pitný režim, najčastejšie ochorenia v detskom veku, starostlivosť o dieťa s ťažkým zdravotným postihnutím **gerontológia, geriatria** – základné vymedzenie pojmu, rozdiel medzi pojмами, pasívne a aktívne starnutie, najčastejšie ochorenia v staršom veku (tráviaci trakt, nervový systém, kardiovaskulárny systém, endokrinný systém, pohybový systém, vylučovací systém) a starostlivosť o klienta s týmito ochoreniami, biologické prejavy starnutia a staroby

Starostlivosť o dieťa s ťažkým zdravotným postihnutím – špecifiká jednotlivých postihnutí u detí (detská mozgová obrna, poruchy autistického spektra, dieťa s mentálnym postihnutím, dieťa s fyzickým obmedzením), prispôsobenie starostlivosti k jednotlivým postihnutiam)

Mobilita a motorika – základné vymedzenie pojmov, zásady rehabilitácie pri jednotlivých skupinách klientov, zvyšovanie záťaže po úrazoch a náhlych príhodách, pomôcky a používanie kompenzačných pomôcok (návik presunu na mechanický vozík, používanie chodítka a G aparátu), polohovanie ako prevencia vzniku dekubitov (aktívne, pasívne), polohovanie ako prevencia imobilizačného syndrómu, používanie antidekubitných pomôcok, asistencia pri vstávaní z lôžka, pri líhaní na lôžko

Paliatívna starostlivosť – vymedzenie pojmu, charakteristika paliatívnej starostlivosti, fázy umierania, uspokojovanie bio-psycho-sociálno-spirituálnych potrieb klienta,

Meranie fyziologických funkcií – vymedzenie základných pojmov, základné fyziologické funkcie (meranie tlaku krvi, dychovej frekvencie, telesnej teploty, pulzu, vylučovanie – bilancia tekutín, zásady pri meraní jednotlivých fyziologických funkcií, zaznamenávanie, práca s potrebnou dokumentáciou). Meranie saturácie kyslíka v krvi pomocou pulznej oxymetrie.

Podávanie liekov – základné vymedzenie pojmu farmakoterapia, základné rozdelenie liekov – druhy, formy, spôsoby podávania liekov so zameraním sa na podávanie liekov per-os, do oka, do ucha, do nosa, do konečníka, subkutánnych liekov (inzulín a injekcii s protizrážavými látkami) – je potrebné zamerať sa na metabolické endokrinné ochorenia, v tejto alebo inej vzdelávacej časti, – napr, diabetes mellitus a starostlivosť o klienta v závislosti od tohto ochorenia (zahrnúť aj výkon meranie glykémie glukomerom)

Prvá pomoc – úlohy a miesto prvej pomoci v neodkladnej zdravotnej starostlivosti, všeobecné zásady poskytovania prvej pomoci, základné život zachraňujúce úkony, poruchy vedomia, poruchy dýchania, záchvatové stavy – febrilné kŕče, epilepsia, krvácania z rán, šok, zlomeniny, poranenie kĺbov, obsah domácej lekárničky, odhadovanie zdravotných rizík v okolí klienta, predchádzanie zdravotným rizikám, komunikácia s lekárom,

Stravovanie – základné vymedzenie pojmov výživa, diétny systém, pitný režim, spôsoby podávania stravy – perkutánna endoskopická gastrostomická, nasogastrická sonda – zásady podávania stravy touto cestou, kŕmenie klientov, zásady pri podávaní stravy rôznym spôsobom

Práca s biologickým materiálom – vymedzenie základných pojmov, druhy biologického materiálu, spôsoby odberu biologického materiálu, transport biologického materiálu

Právne úpravy zaoberajúce sa problematikou poskytovania sociálnych služieb, inšpekcie v sociálnych veciach a poskytovania kompenzačných príspevkov ťažkého zdravotného postihnutia – zákon č. 448/2008 Z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (je potrebné poznať princíp fungovania a poskytovania sociálnych služieb, vedieť odborné činnosti, formy a druhy sociálnej služby, poznať princíp tvorby individuálneho plánu); zákon č. 376/2024 o integrovanej posudkovej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov; zákon č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov s dôrazom na dodržiavanie štandardov kvality pri poskytovaní sociálnych služieb s dôrazom na poskytovanie sociálnych služieb s prihliadnutím na dodržiavanie ľudských práv – ľudskoprávny rozmer pri poskytovaní služby; zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov; zákon č. 578/2008 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov; zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov

► **Praktická časť**

Starostlivosť o lôžko – posteľná bielizeň – základné vybavenie lôžka, výmena posteľnej bielizne s klientom a výmena posteľnej bielizne bez klienta, hygienické požiadavky pri manipulácii s bielizňou, dezinfekcia lôžka, manipulácia s čistou a použitou bielizňou, prídavné zariadenia lôžka – antidekubitné pomôcky, pomôcky na zaistenie bezpečnosti klienta, na zlepšenie pohyblivosti klienta.

Hygienická starostlivosť – starostlivosť o ležiaceho klienta – v sprche, na lôžku (umývanie vlasov, starostlivosť o dutinu ústnu, starostlivosť o nechty na rukách a na nohách, nanášanie krémov, mastí)

Meranie fyziologických funkcií – praktické precvičovanie merania telesnej teploty, krvného tlaku, pulzovej frekvencie, dychovej frekvencie, zápis do dokumentácie, rozpoznanie patologických parametrov,

Vyprázdňovanie močového mechúra a hrubého čreva – sprievod na toaletu, pomoc pri vyzliekaní, obliekaní, hygienická starostlivosť po vyprázdnení, výmena i inkontinenčnej pomôcky, podanie podložnej misy, močovej fľaše s následnou dezinfekciou pomôcok, výmena a vyprázdňovanie močového vrečka, zaznamenávanie hodnôt, odchýlky od fyziologického vyprázdňovania moču a stolice

Predchádzanie vzniku preležanín – polohovanie, pomôcky na prevenciu preležanín, práca s pomôckami a ich údržba, uskladňovanie pomôcok, alternatívne riešenia antidekubitných pomôcok

Poskytovanie prvej pomoci – praktický nácvik kardiopulmonálnej resuscitácie, reťaz života, laická prvá pomoc pri popáleninách, zlomeninách (nácvik fixácie s provizórnymi pomôckami), odreninách, bezvedomí, krvácaní z rán, pri dusení – techniky pre vypudenie cudzieho telesa z dýchacích ciest

Podávanie liekov – praktické rozpoznanie druhov a foriem liekov, systém prípravy liekov, spôsoby aplikácie, zásady podávania liekov, liekovky, uskladňovanie liekov

► Prax

Prax sa vykonáva v zariadeniach sociálnych služieb podmienených odkázanosťou (zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb, zariadenia opatrovateľskej služby, špecializované zariadenia) a v útulkoch (za predpokladu, ak sa v útulku poskytuje aj zdravotná starostlivosť v rozsahu ošetrovateľských výkonov), v zdravotníckych zariadeniach a v domácom prostredí prijímateľa sociálnej služby. Vo všetkých vyššie uvedených druhoch zariadení a v domácom prostredí sa môže prax vykonávať za predpokladu, že je fyzická osoba odkázaná na rozsah úkonov v prílohe č. 4 a prílohe č. 7.

Ide o pretavenie získaných teoretických vedomostí a praktických zručností, ktoré získal frekventant vzdelávacieho programu počas trvania teoretickej a praktickej časti vzdelávacieho programu do praxe, t. z. pri lôžku prijímateľa sociálnej služby alebo pacienta.